Ч. 249 (13.784). Львів, вівторок 18. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Посвячення церкви у Клепарові.

Напередодні свята. — Чин посвячення церкви. — Архиєрейська Служба Божа. — Проповіди. — Водосвяття. — Загальне враження.

Величаво і при великому здвизі народу святкувало вчора львівське передмістя Клепарів посвячення нової мурованої церкви, збудованої на місці малої деревляної церковці, що її тому чверть століття уфундував клепарівцям пок. проф. Іван Левинський. Свято випало тим краще, що йому сприяла винімково гарна погода.

Почалося те велике свято цілого Клепарова вже в суботу 15. ц. м. вечором урочистою відправою Вечірні і Всеночної. Проповідь виголосив о. Харина зі Знесіння. Вже тоді простора церква була виповнена вщерть народом.

Самож посвячення церкви почалося в неділю в год. 8. рано і тревало майже дві години. Чину посвячення довершив Преосв. д-р Іван Бучко в асисті численного вищого духовенства. Зібрані маси народу слідкували набожно за всіми подробицями того складного, незвичайно урочистого й цікавого церемоніялу, якого у Львові не бачили вже кільнадесять літ (востаннє при посвяченні Преображенської церкви). Весь церемонїял посвячення церкви, особливож вношування у церкву мощів св. Макарія і їх приміщення у головнім престолі, зробили на вірних дуже глибоке враження.

Після посвячення церкви почалася в ній архиєрейська Служба Божа, що її відправив Преосв. Бучко в асисті о. прал. Пясецького, о. прал. Куницького, о. дек. Гірняка з Винник, о. Іларія Паньківського (першого душпастиря клепарівської церкви), о. пар. Садовського й о. пар. Дуткевича. Діяконували: о. Горчинський і богослов Харина. Співав дуже гарно мішаний хор Успенської церкви під диригентурою проф. Ординка. Відповідну до хвилини проповідь виголосив о. д-р Костельник. Богослуження закінчено многоліттєвіями, після чого народ рушив на церковне подвіря, щоб вислухати другої проповіди, яку мав Преосв. Бучко. У тій виголошеній з жаром проповіди підчеркнув владика вагу новоздвигненого Божого храму і зложив щиру подяку всім тим, що причинились своєю працею і своїми жертвами до його будови.

Закінчилося ціле торжество водосвяттям, що його відправив на дворі о. пар. Лончина.

Свято посвячення церкви у Клепарові пройшло в найкращому порядку; його учасники, яких було кілька тисяч, матимуть прегарний спомин на все своє життя.

На свято до Клепарова прибули, крім маси клепарівців, також вірні з усіх львівських церков. Окремими процесіями прийшли вірні з церкви св. Юра, Миколая, з Голоска Вел. і Знесіння. Звернуло загальну увагу, що не було процесії з церкви св. Пятниць, яка була досі для Клепарова церквою парохіяльною. Обєктивно треба зазначити, що було теж поважне число української інтелігенції з міста, в тому числі пос. С. Біляк, що заступав Українську Парл. Репрезентацію і Нар. Організацію Українців м. Львова, голова „Рідної Школи" проф. Галущинський, представники преси й ін. Місто Львів заступав на святі віцепрезидент Іжик, а воєвідського уряду явився д-р Сковронський, а дільницевого комісаріяту нач. Кремер. Всіх священиків було понад тридцять.

При кінці треба ще замітити, що перед церквою повівали серед зелені 4 великі папські прапори і численні малі українські прапорці. При вході на церковне подвіря була тріюмфальна брама з написом: Витай, владико! Підчас свята йшла інтенсивна збірка на покриття зобовязань комітету будови церкви, які, як ми чули, сягають кільканацять тисяч золотих. Одначе хто бачив сяючі з радости очі і вдоволені облича клепарівців, хто знає їх жертвенність, той за сплату тих зобовязань може бути спокійний.

Польща грозить виступленням з Ліги Націй.

БІЛГОРОД, 16. 9. ПАТ. „Політика" довідується із Женеви, що міністер Бек у приватній розмові з членами одної делегації заявив, що в меншинній справі Польща рішила йти до кінця. Коментуючи цю заяву Бека, деякі делегати запитують, чи не значить це, що Польща хоче теж вийти з Ліги.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. Женевський кореспондент „Дейлі Експрес" в статті п. н. „Польща радше готова вийти з Ліги ніж піддатися", каже, що від одного з б. польських міністрів, що є тепер у Женеві і займає визначне становище, дістав таку заяву:

Ми, поляки, радше усунемося з Ліги ніж повернемо до давної системи контролі Ліги. Обстаємо при своїм. Це факт доконаний і ми готові понести всякі консеквенції, які з того виходять. Кореспонденцію, яку евентуально дістанемо від Ліги в тій справі, відошлемо назад, не отвираючи її. 12 літ ми чекали, щоб увільнитися від контролі Ліги. Меншинні трактати накинено нам всупереч нашій волі в часі, коли ми боролися за наше істнування. Тепер надійшов час, коли мусимо сказати, що не будемо більше терпіти чужого встрявання в наші справи. Ситуація меншин не буде гірша. Хоронить їх польська конституція.

Часопис пише, що становище Польщі викликало поважний клопіт для великих держав, які налякалися польської погрози покинути Лігу.

В часі снідання у мін. Саймона, в якому взяли участь міністри Бек і Барту, польський міністер закорд. справ чемно, але рішучо відмовився відступити хочби на один цаль від становища, занятого Польщею. Часопис додає, що великодержави будуть мабуть приневолені уступити перед домаганнями Польщі.

СССР. офіцїяльно запросили до Женеви.

З Женеви повідомляють, що большевики війдуть до Ліги Націй вже в найближчих днях.

У суботу вполудне представники 33-х держав, заступлених у Женеві, м. ін. мін. Бек в імені польського уряду, підписали документ, що запрошує СССР внести кандидатуру до Ліги Націй.

Процедуру цю устійнили в дитанцю на конференції мін. Бенеша з Літвіновим. Балачки (в яких брав участь і французький делегат Масілі) йшли в сабавдській місцевости Евевне. Туди приїхав Літвінов із Сан Ремо. Як лише зібрали підписи, післали документ Літвінову.

У документі м. ін. сказано:

„Підписані висловлюють бажання, щоби СССР війшов до Ліги, а поглянуть це конечністю якнайширшої женевської універсалізації".

Представники Арґентини, Панами та Португалії заявили, що голосуватимуть проти принятя СССР до Ліги.

Більшовицький уряд пришле відповідь Секретаріятові Ліґи Націй мабуть у понеділок і тогож дня подадуть його Зборам. Сподіються, що ухвала VI. Комісії западе без дискусії.

Комісар Літвінов і 40 членів большевицької делегації приїдуть до Женеви після того, як полагодять останні формальности, певно в середу рано.

МЕНШИННІ СПРАВИ ТА СТАНОВИЩЕ ПОЛЬЩІ.

У суботу пополудні на засіданні Ліги Націй у дискусії промовляв представник Туреччини (яка кандидує до Ради) Тевфік Ружді бей. Він сказав, що політика Туреччини мирова. В справі генералізації меншинних трактатів покликався на заяву мін. Бека, яку піддержав.

Зачувати, що держави Малої Антанти та Греції, які як і Польща звязані меншинними трактатами з 1919 і 1920 р. піддержуть у VI. комісії Ліги польське внесення про генералізацію.

НОВІ ЧЛЕНИ ЛІГИ.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Збори Ліги Націй виберуть у понеділок трьох членів Ради на місце Еспанії, Панами й Китаю. Еспанія зажадала нового вибору; її виберуть. На місце Панами війде Чіле. На місце Китаю може війти Туреччина.

Постанови Ради М. Антанти.

ЖЕНЕВА, ПАТ. Мала Антанта відбула засідання, після якого видали комунікат про становище малої Антанти до важних справ.

1) В справі приступлення СССР до Ліги Націй Мала Антанта постановила голосувати за принятям СССР., 2) Східний пакт уважає скріпленням ґарантій вдержання мира та бажає, щоби якнайскорше заключено цей пакт, 3) у справі меншинних трактатів Мала Антанта обстоює своє становище, яке вже нераз висовувала в мин. роках, 4) Щодо справ середущої Европи, заявляється ще раз за незалежністю всіх держав наддунайського басейну в їх зближенням в господарській царині та їх співпрацею з усіми заінтересованими державами, 5) Рада Малої Антанти, якої політика основується на вдержуванні взаємин з усіми державами, стверджує з вдоволенням істнування французько-італійського зближення, яке може довести до бажаного зближення між Малою Антантою та Італією.

ІТАЛІЙСЬКО - ФРАНЦУСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Як повідомляють з Парижа, частину французької середземно-морської фльоти пересунено до атлянтійських портів на західних і північних берегах Франції, де залишиться постійно. В політичних колах оцінюють цей факт як вислід французько-італійського морського порозуміння, яке входить в основу політики зближення, веденої тепер Римом і Парижем. Морське порозуміння оперте на рівновазі сил на Середземному Морі. Звертають загальну увагу на факт, що до порозуміння в справі, яка довела свого часу до розбиття льондонської конференції, дійшло саме тепер.

ЯПОНІЯ ОРГАНІЗУЄ ВСЕАЗІЙСЬКУ ЛІГУ НАЦІЙ.

Московські часописи повідомляють із Токіо, що Японія старається якнайскорше здійснити всеазійську Лігу Націй. В міродайних японських колах кажуть, що ця Ліга буде вже в жовтні 1934 р. Одинокою перешкодою здійснення того пляну є японсько-китайський конфлікт. Та останніми часами конфлікт цей злагіднів. Одним із головних завдань місії японських послів, що їздили до Китаю для переговорів із китайським урядом, було щоби Китай згодився війти до орґанізованої Японією всеазійської Ліги Націй.

Середовище, в якому процвітає конспірація.

В останньому числі „Мети" з 16. ц. м. віходимо під повищим наголовком чергову статтю із циклю статтей на тему впливів і діяльности ОУН у наших середніх школах, страшних наслідків втягання середнешкільних дітей до революційної чи псевдореволюційної роботи і можливостей боротьби з тим найболючішим явищем сучасного українського життя. У цій статті автор аналізує самі підстави розвитку ОУН у середніх школах, ріжні допомічні чинники, вказуючи теж на наскрізь фальшиві методи, з якими шкільна й адміністраційна влада підходить до справи викорінення тих явищ.

БУРХЛИВІ ГОНИ МОЛОДЕЧОЇ ДУШІ.

Які складники шкільного українського середовища помагають так незвичайно легкому поширенню конспірації у тих школах?

Це питання, навіть у такому звуженому виді має кілька площин підходу. Ось нпр. такою площиною може бути психольогія молодечого віку, повна неясних бажань, пересади, сумнівів, опозиції, бунтарства. Цю психольогію використав основник скавтінгу, Бойден Поуел, і побудував на ній один з найбільш цікавих рухів молоді, які знає історія людства: скоки многогранної молодечої душі він ужив для створення цілої системи самодосконалення й ушляхтнювання саме тих бурхливих молодечих гонів та інстинктів. На тих самих гонах і інстинктах, особливо, на бунтарстві і негації, оперла ОУН свій вишкіл юнацтва. Та тільки, в скавтінгу молодець, прийнявши для свого гуртка індіянську назву якогось „білого орла" чи „чорного медведя", підходить уночі своїх товаришів, „ворожий" гурток якоїсь „лисиці", а тут та сама риса, той сам гін до таємничости і стеження заставляє „юнака" чи „юначку" з такою самою легкістю записати на картці зі шкільного зшитка старшинський ступінь зовсім припадкового типа. Трагедія в тому, що ні поліція ні суд не признає опісля цих елементів молодечої психольогії, цих гонів, чи хотінь, бо їх регулюють не скавтові приписи, лише нелегальні „бюлетени". І — наша молодь мандрує в тюрму, або заломлюється передчасно на свому життєвому шляху.

ДИТЯЧЕ ЗАМИЛУВАННЯ ДО ВСЬОГО ТАЄМНОГО.

Ось читаємо такі „грізні" приписи з одного бюлетину ОУН: „І. Конспірація. Звязок між членами. Явки на сходини. Шифри, симпатичні чорнила. Переховування і переношення нелегальних матеріялів. Поведінка на вулиці, в школі, в поїзді, в чужім місті". А далі: „5. Основні відомости розвідчика. Пляни їзди. Слідження. Пізнання міста. Вправи: укладання подорожей з ріжними умовами на підставі плянів книжкових і розліплених на стаціях. Вправи в слідженні: ділимо юнаків на групи по двох. Один старається втекти, другий його слідить. По означенім часі сходяться всі і слідує дискусія. Вправи в пізнанні міста є вже частинно практичною роботою. Ділимо місто, чи його частини на райони. Кожний юнак дістає один район і має списати всі уряди, публичні будинки, важніші інституції, тощо". А ще далі література: „Лібіньскі, як читаць австр. мапи войскове. Леваковскі: Терепознавство і картографія войскова. Роберт Б. Позелл: Пшигоди шпєга. Берндорф: Шпеговство. Руй: Цикль шпеговскі. Ніколяй: Ґеґайме Мехте. Ф. Фоуґе: Таємніце шпеговства подчас войни".

Читаєте те все і просто бачите, як незнаний молоденький автор цієї „революційної інструкції" так і силується стати „грізним і таємничим", щоби силою самого звуку страшних слів „шпеґоство", „конспірація", „картографія" лоскотати нерви й уяву своїх так само молодих читачів... Вони напевно з розпаленими лицями читатимуть, чи слухатимуть тих чудернацьких, часто незрозумілих для себе виразів і думатимуть, що роблять найбільш геройське діло, якого від них вимагає Батьківщина...

СПРАВА ПЕДАҐОҐІВ, НЕ ПОЛІЦІЇ!

Ті комбінації ґрізного і таємного з дитинячим повязав скавтінг у своїй виховній системі. Невжеж не можуть державні чинники зрозуміти тої простої правди у відношенні до нашої молоді, яку напевно прикладають у відношенні до своєї, що **тими проявами повинна зайнятися педаґоґія, а не поліція,** що тут найкраще поборе і викорінить безглузду конспірацію юнацтва — конспірація скавтінгу? Скільки то учнів потерпіло за одно слово „розвідчик", найдене у списку в нотатці якогось арештованого їх товариша?! І далі: вдумаймося у траґедію тих кількадесять огнищ жаху, неспокою і трівоги кількадесяти українських родин, яких діти лише в одному минулому шк. році потерпіли саме за таку „конспірацію". Чи потрібно було того, щоби ці вогнища стали одночасно вогнищами соціяльного і політичного невдоволення, чи подразнення?

ЖАХ БЕЗРОБІТТЯ.

Можна теж до цієї справи підійти з площини соціяльної безвиглядности ґімназійних і університетських студентів (є повіти, де в одному є їх поверх 300!), з психольоґією „непотрібної людини", це теж — рівноварті психольоґічним — соціяльні дріжджі, на яких росте ОУН. Один з українських громадян у приватній розмові з бл.п. мін. Перацьким сказав: „Дайте нам до розпорядження 2000 посад, а питання ОУН зникне само собою". Діягноза не далека від правди. Уявім собі лише, як у нас виглядав би відтинок молоді, колиб серед неї без перешкод міг розвиватися пласт" і колиб абсольвенти шкіл в такому жахливому ступні не опинювались у рядах безробітних!

ПОВЕДІНКА ПОЛЬСЬКИХ УЧИТЕЛІВ І ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ У ШКОЛІ.

Є ще і третій складник, ще один природний ґрунт, на якому з такою легкістю процвітає нелегальщина: атмосфера сьогоднішньої української школи. В ніякій, здається, царині українського громадського життя не помітний так дуже цей справжній оунівський дух, як у школі на нашій території, а саме в тих виявах шкільного життя, в яких це життя зустрічається з органами контролі державної влади, або взагалі з польським учительством. Не заторкуючи, наразі, елементів державної шкільної політики, відомих під назвами „співжиття", „активної льояльности", „державного виховання", стверджуємо, що всюди або в переважній більшості там, де ці органи та чинники зустрічаються з виявами національних почувань української молоді, там вони поводяться так, неначеб мали до діла лише з ОУН. Вони бачать перед собою здебільша або лише зреволюціонізовану, збалканізовану стихію, яка промовляє мовою „Сурми" і думає категоріями „бюлетенів" та летючок ОУН. Шкільні саботажі, страйки, терор, національний екстремізм, це категорії, які ворушать зображення пересічного поляка, коли він дістається в українське шкільне середовище. Цією психозою заражена учителька, коли криком реагує на поздоровлення дитини „Слава Ісусу Христу", заражений і вчитель, коли здирає силою дітям з грудей синьо-жовту кокардку. Нею просякнутий учитель, який дає 50 сотиків дитині, щоби подала хто з її товаришів читає „Дзвіночок". Але нею заражений і доходячий учитель ґімназії поляк, який не запрошений на обхід державного свята 11. листопада дає учням тему на задачу: „Як обходзілісьми в тим року сьвенто 11. лістопада"; — і прелеґент на курсах для директорів ґімназій, який не бачить інших засобів для проведення державних виховних плянів в українських школах, як лише шляхом інкорпорації тих шкіл до польських; — і представник політичної влади, який віддаючи візиту дирек-

---

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. ВЕРЕСНЯ 1934.

АРТУР ШНІЦЛЄР 2)

Сліпий Джеронімо.

Одного дня запримітив, що Джеронімо перестав говорити про своє нещастя. Скоро зрозумів, чому: сліпий прийшов до переконання, що вже ніколи не побачить неба, гір, дороги, людей, ніколи не побачить світла... Тепер терпів Карло ще більше, хоч як дуже хотів сам себе вспокоїти тим, що прецінь мимохіть став причиною того нещастя. Коли рано глянув на сплячого брата, огортав його такий страх, що тікав у город, щоби лише вже не бути при тім, як мертві очі брата щодня наново шукатимуть світла, що для них на віки згасло. В тім часі прийшло Карлові на думку, щоби Джеронімо, який мав добрий голос, вчився далі музики. Учитель з Толя, що заходив в неділю туди, навчив його грати на ґітарі. Джеронімо не догадувався ще тоді, що та гра стане колись його зарібком на прожиток.

Здавалося, начеб від того сумного літнього дня нещастя на все загостило в хату старого Лягарді. Поле з року на рік гірше родило, якийсь кревняк обманув їх і взяв гроші, заощаджені старим, і коли батько одного гарячого дня в серпні впав на полі й помер на серце, то не лишив нічого крім довгів. Мале обійстя продали, оба брати лишилися без хати, без грошей і мусіли покинути село.

Карло мав двацять, Джеронімо пятнацять літ. Від тоді почалося їх мандрівне життя прошаків і так залишилося до нині. Спершу хотів Карло найти собі якесь заняття, щоби виживити себе та брата, але нічого не траплялося Джеронімо не міг ніде довго бути в тім самім місці, хотів увесь час мандрувати.

Двацять літ ходили вже так по дорогах і провалах північної Італії та південного Тиролю; все були там, де переїзджало більше подорожних.

І хоч Карло по стільки літах не відчував уже такої муки, як зразу, якою наповнював його кожний блиск сонця, кожний вид гарної околиці, то все таки мучили його вічно докори і мав він несвідоме співчуття, як його віддих або живчик його серця. І був вдоволений, коли Джеронімо впився.

Віз з родиною німців відїхав. Карло сів, як то він завжди любив, на найнижчім ступні. Джеронімо стояв далі, опустивши руки й звернувши вгору голову.

Наймичка Марія вийшла з коршми.

— Багато нині заробили? — закликала згори.

Карло ані не відвернувся. Сліпий схилився по шклянку і підніс, приписуючи до Марії. Вона сиділа деколи вечором у коршмі біля нього; він знав, що вона гарна.

Карло піднісся, щоби глянути на дорогу. Вітер дув, а дощ сік так, що не чути було гуркоту недалекого воза. Карло встав і заняв своє місце поруч брата.

Джеронімо почав співати, коли віз, де сидів лише один подорожний, заїзджав у браму. Візник випряг скоро коні й пішов на гору до коршми. Подорожній, закутаний у плащ, сидів ще хвилину в куті воза; здавалося, що не звертає уваги на спів. По хвилині вискочив з воза і зачав скоро ходити сюди й туди коло воза. Затирав руки, щоби розігрітися. Щойно тепер, здається, запримітив прошаків. Став перед ними та довго дивився на них. Карло схилив легко голову, поздоровляючи. Подорожній був це дуже молодий чоловік, мав гарне, виголене лице та бистрі очі. Постоявши хвилину перед прошаками, побіг знову до брами, котрою мав відїзджати, помахуючи невдоволено головою на безнадійні вигляди з дощем та мрякою.

— Ну? — спитав Джеронімо.

— Ще нічо, — відповів Карло. — Він певно дасть щось, як буде відїздити.

Подорожній надійшов знову й оперся на дишлю від воза. Сліпий співав далі. Молодик почав наразі прислухуватися з увагою. Надійшов візник і запряг коні знову. І тепер щойно, якби пригадавши собі щось, сягнув молодик у кишеню і дав Карлові один франк.

— О, дякую, дякую, — відповів він.

Подорожній сів на віз і згорнувся знову в плащ. Карло взяв склянку зі землі й пішов на гору по сходах. Джеронімо співав далі. Подорожній вихилився з воза і потряс головою, начеб щось сумного подумав. Здавалося, що наразі прийшла йому якась гадка до голови і він підсміхнувся. Він сказав до сліпого який стояв два кроки перед ним:

— Як називаєшся?

— Джеронімо.

— Ну, Джеронімо, не дайся лише ошукати.

Підчас того стояв уже візник на першім ступні нагорі.

— Якто, ласкавий пане, ошукати?

— Я дав твому товаришеві двацять франків.

— О, дякую, дякую, пане!

— Отже, уважай!

— То мій брат, пане, він мене не ошукає.

Молодик трохи збентежився, але коли ще так думав, візник усадовився на возі й затяв коні. Молодик оперся об сидження і так рушив головою, начеб хотів сказати: „Хай діється Божа воля!" і він зник за брамою.

Сліпий махав руками на знак гарячої подяки. Карло вийшов з коршми й закликав на долину:

— Ходи, Джеронімо, тут уже тепло, Марія запалила в печі.

(Далі буде)

горові української гімназії, перебуває впродовж 3-х годин головно у салях кабінетів, всюди до шуфлядок заглядає, та маленьку хемічну шафку каже собі доконче отворити... (Тоді не було під рукою ключа, — треба було посилати за шлюсарем...). А приклади подані в попередньому уступі, себто поліційні і судові кари за вчинки, які легко виправдати психольоґією дитини, чи не є впливом тієї психози, того наставлення, що всі прояви життя української молоді є інспіровані ОУН, а за тим повинні бути так поборювані, як справжні революційні акти?!

ПОЛЬСЬКИЙ ПІДХІД, ВИГІДНИЙ ДЛЯ НЕЛЕГАЛЬЩИНИ!

Скільки би то успокоєння наступило на терені українських шкіл, а за тим у сфері т. зв. українсько-польських взаємин, якщоб усі ці справи трактовано так, як вони на це заслуговують?!

Саме цей підхід до явищ діточих вибриків і ріжних скоків молодечої душі з мірником національної революції, і страхітливої протидержавної акції, підхід, засуґерований шкільним і громадським польським чинником, їхньою пресою і самою українською нелегальщиною, підхід зрештою потрібний і вигідний лише для самої нелегальщини і тих, які її поборюють з уряду, є тим специфічним дріжджем, виплеканим і вихованим на нашому терені. На нім то так буйно росте і набирає поваги сама нелегальщина в очах українських громадян і величезної більшости польського громадянства. Зведена до своїх справжніх розмірів і поборювана виховними катеґоріями, опертими на знанні діточої душі, а не репресіями, що не стоять у ніякій пропорції до політично-революційної вартости українського підземелля — вона втратилаб усю свою велич, усю свою грізну принаду. І — втратила би риси чудовища, яке цупко тримає оба громадянства в безперервному напруженні: стала би внутрішньою справою школи.

ЛІТАК ЗА 1.000 МАРОК.

(УП) Німецький інжинір Утермілер сконструував двотактовий вибуховий мотор, що в порівнанні з дотепер істнуючими моторами однакової величини дає два рази більше корисний ефект. Автові мотори такого типу досі давали 25 кінських сил і розвивали скорість в 100 км. на годину, а мотор новий дає 50 кінських сил і скорість 200 км. на годину. Утермілер змонтував був свій мотор на автовій рамі, додав до нього пропелер і осягнув скорість в 200 км. Тепер ведуться дальші опроби над видосконаленням мотору. Думають його взяти до літаків. Кошти будови такого мотору виносять коло 600 марок. В такому випадку малий літак міг би коштувати тепер коло 1000 марок, цебто дешевше навіть, як авто в такої самої величини.

—o—

ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ЛЬОНДОН, 16. 9. ПАТ. 17. ц. м. виїздить до Берліна спеціяльна делеґація з сер Фредріком Ляйтросом, головним дорадником англ. уряду, щоби почати переговори про торговельні й фінансові взаємини з Німеччиною.

—o—

100 БОМБ, 50 РЕВОЛЬВЕРІВ І Т. Д.

МАДРИД. ПАТ. Підчас ревізії в нар. домі, те є головний осідок соц. робітничої орґанізації викрили великий склад зброї і бомб. Сконфіскували 100 бомб, 50 револьверів, кількадесять крісів і тисячі стрілен.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

УКРАЇНСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ БЮРО У ВАРШАВІ.

Вийшло нове число варшавського „Пром.-Торг. Вістник-а" за серпень-вересень ц. р. Находимо там кілька цікавих статтей, прим. В. Січинського „Кераміка", Р. К-ка „В справі виробу обуви" (віддавна пекуча потреба орґанізації виробу обуви), Ю. Совевицького „Дещо про гал. ремесло", фейлетон „Відпуст" (про те хто на них заробляє, про що і ми вже писали). У хроніці находимо там між іншим більшу інформацію про „У. Екон. Бюро у Варшаві", яку тут у скороченні подаємо.

У. Ек. Бюро не є бюро торговельне, як дехто думає. Головним його завданням є **студії над проблемами української економіки** з наскрізь практичною метою. Бюро вже видало свої два річники і готовить третій. До того в минулому році — як каже найновіше справоздання — виплатило бюро двом студентам підмогу 465 зол. і давало одному цілий рік безплатні обіди. „Не знаємо тільки — кінчить інформатор „Пр. Т. Вістника", чи виказуються стипендисти УЕБ реальною працею-студіями над господ. проблемами передовсім зах.-укр. земель, а це саме булоб дуже побажане".

Польська хроніка

„ЕКОНОМІКА ДІЙНОЇ КОРОВИ". — ЗА „САМОВИСТАРЧАЛЬНІСТЬ ЕНЕРҐІЇ ГОСПОДАРСТВА".

Перед недалекими вже виборами до Пром.-Торговельних Палат чимало зустрічаємо в пресі заввваг на тему ролі господарського самоврядування. В „Ґазет-і Польск-ій" з 13. ц. м. находимо передовицю, де з цього приводу висказано чимало докорів під адресою польського промислу. „...Вистарчить приглянутись — читаємо там — ріжним субсидіям і кредитам, преміям і зворотам оплат, ґарантіям і мораторіям, звільненням і полекшам. помочі й інтервенціям, щоби могти ствердити, що ціла ця політика вимушування соціяльним страшаком і фінґованою візією „упадку промислу" містить у собі численні елементи, зближені до „економіки дійної корови". Така політика — говорить у дальшому передовик — не має рації існування. Промисл мусить опертись на власні сили, на своє творче зусилля. Те, щоби спиратись усе на державу мусить скінчитись. І це госп. самоврядування в першу чергу мусить взяти під увагу. Відтак радить йому автор збудувати певну ерархію госп. інтересів, яка в ріжних реґіонах є ріжна. Погоджувати протилежні інтереси — як це роблять здебільша Т.-П. Палати — це діло безнадійне. Вони мусять бути також творчі, тимбільше, що розпоряджають великими буджетами. Госп. самоврядування мусить зближитись до реального життя, радники мусять бути активні, а не сидіти весь час як „миш під мітлою".

ПІСЛЯ ПОВЕНІ. — ПІДСУМКИ ВТРАТ.

Урядовий тижневик „Польска Ґосподарча" принесла статтю, в якій розглядає розміри цьогорічної катастрофальної повені і подає хід рятункової акції.

Втрати **в живому інвентарі** має головно краківське воєвідство. Там наслідком повені згинуло 92 коней, 846 штук худоби, 2.527 свиней і близько 16 тисяч штук дробу і кріликів. Менші втрати має сандомірський повіт у келецькому воєвідстві. Про втрати **мертвого інвентаря** досі не зібрано докладніших даних. По всій імовірности не є вони болючі. Зате на цілому терені, де була повінь, знищила вода вислід цілорічної праці селян на **полях** і то тоді, коли йшли вже жнива і про нову сійбу годі було думати. Цей терен лежить у 5 воєвідствах, а саме у краківському, львівському, келецькому, люблинському і варшавському. Він обіймає 210.416 гектарів ужиткової землі, в чому 130.138 га 4-ох головних збіж і бульби. 18.465 га конюшини, 43.508 га сіножати і пасовиська та 18.305 га інших культур. З простору залитих збіж і бульби припадає на краків. воєв. 67 проц., львівське — 16, келецьке 11, люблинське 4 і варшавське 2 відсотки.

В дальшому представлена є широка акція рятункова.

ВОЛИНСЬКІ ТОРГИ В РІВНОМУ.

З вісток, які ми маємо приватно, не можна і пятьох з черги т. зв. „Волинських Торгів" уважати поважною господарською інституцією. Це провінціональний ярмарок, у якому політичне тло ще сильніше ніж господарське. Єднання українського селянина з польським кольоністом не можна вважати трівким чи надійним ділом. Ось недавно прим. описував на сторінках „Курер-а Варшавск-ого" (з 15. серпня ц. р.) п. Мацеєвський свої враження з Волині. Він сам не дуже розуміє те, чому „осадників" уважають чимось безконечно вищим від місцевих селян. Йому дивно чути від візника, з яким їде, епітет „хами" під адресою тих селян, які знову зі свого боку вважають кольоністів приблудами (трохи дальше про це читаємо).

Автім польська преса з вдоволенням нотує великі „успіхи" торгів, хоч в описах їх більше про „дожинкі", про те, якто там проявлялась „розспівана душа народу, розтанцьована, жива, відчинена зовсім", ніж про господарські вальори рівенської вистави.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННЬОГО ТИЖНЯ.

Справу реформи **суспільних обезпечень**, яка є саме на варстаті, обговорює преса мало не щоденно. Та показується, що це праця така складна, що реалізація прийде щойно в найближчому році. — Дирекція Банку Польського плянує **випуск нових банкнотів.** 100-золотівки вже випущені. — Проєкти декретів, які мають зновелізувати закони, що дотичать **відловження хліборобства,** є вже більш-менш готові. Проте не можна сподіватись, аби їх опублікували перед половиною жовтня. — Польська преса нарікає, що гуртова знижка **ціни цукру** викликала хаос на ринку. Роздрібні ціни є дуже ріжні навіть у тих самих місцевостях. — Поль. уряд випустив тепер II. траншу будівельної позички на 50 міліонів зол. в золоті. Зате опроцентування 5 і пів відс. без премій (перша преміована). — Цього року Польща знову вивезла поважну кількість **свіжих грибів** до Франції і Німеччини. Перед, як усе, веде Виленщина. А на нашій землі теж чимало грибів. — **Торговельний біляно** Польщі значно поправився. Привіз побільшився за 8 місяців ц. р. в порівнанню з цим періодом у мин. році на 1.46 прц., вивіз на 6.75, а активне сальдо зросло на 48.96 прц.

Світова хроніка.

ПРОФ. ЕНҐЛІШ БОРОНИТЬ ДЕВАЛЮАЦІЮ ЧЕСЬКОЇ КОРОНИ.

На праських торгах виголосив през. чехосл. нац. банку проф. Енґліш промову, яку з уваги на його ролю в валютовій справі ЧСР занотувала вся світова преса. Як відомо — Енґліш перепер ідею девалюації ч. к. Тепер цю девалюацію гостро в ЧСР критикують.

Проф. Енґліш у своїй промові заявив, що зменшення золотої вартости корони спинило упадок цін на яких 15 прц., що булоб необхідне, щоби експортовий промисл зробити конкуренційним. Обниження рівня цін унаслідок дефляції булоб видвигнуло проблему коштів продукції, висоти заробітків, публичних тягарів. Продовжування дефляційного процесу булоб теж довело до політичних неспокоїв. Дефляція не могла принести конюнктури. Девалюація стримала упадок конюнктуральної лінії і навіть її піднесла. Експорт ЧСР на вільні ринки постійно зростає, а це треба завдячувати більшій конкуренційности чеських товарів, тобто девалюації.

НІМЕЦЬКИЙ СОЦІЯЛІЗМ. — НОВА КНИЖКА СОМБАРТА.

Відомий економіст проф. Вернер Сомбарт видав нову книжку п. н. „Німецький соціялізм". В ній розвиває він майбутню програму націонал-соціялізму, який взиває „німецьким соціялізмом". У тій програмі йде він вже далеко, намічуючи ось-які її пункти:

Як большевики урядово роблять з голодних ситих.

(УП) Хто бреше? — Таке питання ставив собі українець червоноармієць з 183 стрілецького совітського полку, Стариків. Найшов на це відповідь, але мовчав. А дійшло до того так. Одного гарного дня в місяці серпні підчас маневрів дістав він від батька листа, в якому чорне на білому було, що вся сімя дуже бідує та що дружина Старикова, себто червоноармійця з дитиною розхорілась з голоду. Батько навіть сам писати не вмів, тож листа написав йому якийсь школяр, що ледви можна було прочитати. Прочитав Стариків того листа своїм товаришам по зброї. Всі похитали головами та потішили його, що він не перший дістав такого листа. Зате він був перший, що прочитав його в цілости товаришам. Знайшовся одначе між товаришами якийсь доносчик і розказав про все командантові чети, а дальше я сотні. Той зараз став переконувати Старикова, що все це неправда, та що його батько контрреволюціонер, коли таке пише. Обіцяв йому доказ дістати. І дійсно. За якийсь час Стариків дістає письмо від Янижинської сільради, в якомуж знову чорне на білому це й з печаткою та підписами було написане, що рідня Старикова живе в гаразді і не голодує. Декілька днів після того листа Стариків дістав від своєї дружини письмо, що їй добре живеться. Від батька нічого не дістав. Він тепер став перед питанням: Хто бреше? Батько — людина релігійна, старий вже і до того неписьменний, чи совітська сільрада в якому-то нецисьменний, чи совітська сільрада в кому-
ністів та безвірців, москалів і жидів? Хай і читачі відгадають, хто бреше, бо Стариків на це відповіді голосно не дав, пізнавши, що й стіни мають вуха.

1) Частинна поворотна мандрівка з міст до села;

2) Зменшення темпа технічного розвою і великої фабричної промисловости та підтримування ремесла;

3) Систематичне плянове господарство;

4) Якнайдалі йдуча самовистарчальність, знищення люксусу й індивідуалістичних засад, з безпардонним підпорядкуванням усього засадам провідництва.

В книжці Сомбарта взагалі дуже багато цікавих, непересічних думок, і нелегко їх коротко зреферувати.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЯ.

Найновіші дані Амер. Бюра Металевої Статистики кажуть, що в I. півріччі 1934 р. продукція золота зросла в порівнанні до I. півр. 1933. дуже міцно в ОССР, бо аж на 585 тис. унцій. В Зл. Д. П. Америки зросла на 209 тисяч, а в Південній Африці і в Канаді впала. — Майже в цілому світі запримічуємо пошесть страйків. Страйк текстильників в Америці має багато драматичних моментів. З Англії, Франції, Голяндії, Бельгії і области Сари приходять теж тривожні вісти. В Польщі почався страйк в Лодзі. В Ґдині страйкують портові робітники, в Загужу гірники, в Ченстохові текстильники. — Заморська ціна збіжа знову поправилась. Незабаром сподіваються покращання цін збіжа в Европі. На краєвому ринку до недавна помірковано подача збіжа в останніх днях значно збільшилась.

В. Н—вич.

НОВИНКИ

— **Лихий збір меду.** З пасічницьких кол звідомляють, що сьогорічний збір меду випав гірше ніж в минулому році, який теж був некорисний для пасічників. Пересічний збір з вулія дає цього року ледви 5 кг., коли перед двома роками одержувано пересічно 20 кг. Наслідком несприятливих атмосферичних умовин зменшилася теж скількість вуліїв. В 1932 р. начислювано їх у Польщі на 1.200.000, а цього року число їх не доходить міліона. Вислідом малих цьогорічних зборів мід певно подорожіє.

— **Ще процес б. пос. Когута.** У Станиславові відбулася в дальшій черзі третя вже розправа проти б. пос. й берестейського вязня д-ра Осипа Когута, адвоката з Богородчан і 6 тов. з приватного обвинувачення д-ра М. Стахова, якого д-р О. Когут мав очорнити у брошурі, закидуючи йому спілку з меншевартісними людьми та виявляючи деякі подробиці з його приватного життя. На розправі переслухали дальших свідків і відложили її знову.

— **Одністрої для всіх почтовців.** Польське м-ство почт і телеграфів постановило ввести нові одністрої для всіх почтових службовців. У найближчому часі умундурують усіх нижчих функціонарів, а з початком 1935 року також почтових службовців. Нові одністрої для почтовців мають крій військових одністроїв найновішого типу та зладжені з матеріялу коліру „кгакі". Блюзи та плащі мають нараменники, призначені на відзнаки військового пристосілення. Шапки є англійського крою з металевим окуттям дашка. На шапці та на ковнірі є місця на відзнаки служби звязку, отже пасок на шапці та на ковнірі блюзи чорні відзнаки із сафіровою випусткою. Крім вірлика на шапці є почтово-телеграфічна відзнака, трубка перетята стрілкою лисkавки. Начальники урядів матимуть на ковнірі блюзи відзнаки становища, яке займають. У переходовому часі аж поки не скінчаться запаси почтові функціонарі можуть носити дотеперішні одністрої.

— **За брошури.** Перед судом прис. у Станиславові почався процес проти 8 здогадних членів ОУН, селян з Дубовець станиславівського повіту, що поширювали летючки і брошури ОУН в цьому селі й околиці.

— **За допомогу.** Тернопільський суд присудив на 3 роки вязниці Ольгу Кривошию, за те, що членові ОУН, Петрові Флінті, який вбив в Тожах пов. Збараж пост. Ґловяка, помагала скриватися перед поліцією.

— **Обкидали яйцями.** У Коломиї дві жінки, що дістають піддержку з ласки, домагалися від президента міста Сапсойци підмоги. Коли президент відмовив їм, обкидали його яйцями.

— **Згоріло 4 дітей.** В Нижанковичах біля Щирця вибухла пожежа в господарстві Генр. Кулика, заступника війта. Наслідком вітру вогонь скоро поширювався. Загалом згоріло 7 ґосподарств. Згоріла 4-літня Куликова дитина. У Милошовичах біля Львова згоріла стодола Кат. Стахоневої зі збіжем і пашею. Вогонь спричинив Петро Розмус із хшанівського повіту, що шукаючи праці, заночував у тій стодолі. З необережности запалив він солому. В Білогорщі згоріла в почтовця Ант. Грушки стодола зі збіжем. Шкоди є на 2000 зол. На Клепарові в Христі Чапай згоріла комора й дах дому. Шкоди є на 4000 зол. В Любичі Кор. (пов. Рава Р.) наслідком необережности згоріла хата Хаїма Федера. У вогні згинуло троє Федерових дітей: 3-, 5- і 7-літн. Загалом згоріло в Любичі Кор. 14 хат. Шкоди є на 50.000 зол.

—o—

СПОРТ.

ГАСМОНЕЯ — УКРАЇНА 2:1 (2:1).

Україна: Бутель; Скрегота, Воробець; Підлісецький, Кіцила, Якимів; Лакчук, Магоцький, Мікльош, Сиротюк, Максимів.

Останні змагання за мистецтво програла Україна цілком заслужено. Гасмонея загрожена спадком з Ліґи, грала незвичайно амбітно і доцільно. Найліпшою частиною жидівської дружини була оборона Бірнбах-Шпісбах — головно цей останній, поміч добра, а напад добре комбінував і багато стріляв.

Україна грала найслабший меч в сезоні. На висоті завдання станула лише оборона і воротар. Бутель мав досить до роботи і як слід вивязався. Оборонці грали концертово. Скрегота, добрий тактик, спокійний, все на своєму місці, його заграння все доцільні. Воробець диспонує добрим стартом до мяча, чистим, далеким і певним викопом. Одним словом Україна диспонує парою оборонців високої кляси. Поміч грала слабше як звичайно; Якимів грав за багато дефенсивно. Кіцила працював, але подання його були недоцільні, а Підлісецький також не грав ліпше. Найслабшою частиною дружини був напад. Вже давно не оглядали члени й симпатики чорно-червоних так слабої гри нападу. Ціла пятка грала зле, а спеціяльно оба крила. Напад не вмів придержати мяча, розвинути акцію і виробити позицію до стрілу; кожний поданий мяч до нападу, без труду відбирала оборона чи поміч противника. Щастя, що оборона України грала добре, а то вислід міг бути гірший.

Змагання велися цілий час в гострім темпі, гра була цікава, але не стояла на високому рівні. Гасмонея мала в першій частині легку перевагу і добуває двоє воріт, у 20 хв. зі стрілу чільника і у 27 хв. з карного за руку Кіцили. Одинокі ворота добуває Україна у 45 хв. з карного (Скрегота) за сфавлювання Мікльоша. У другій частині гра досить рівна, але атаки Гасмонеї численні і небезпечні. Акції нападу України стало кінчаться на карнім полі, а стрілів майже нема. Судював за багато дрібничково п. Фіхтель. Видців около 3.000. Україна вже закінчила змагання за мистецтво і опинилася на шестім місці і на 18 змагань 7 виграла, 4 ремісувала і 7 програла.

МИСТЕЦТВА ЛІҐИ.

КРАКІВ. Висла — Польонія 5:4.

КОРОЛ. ГУТА. Рух — Варта 7:3 (1:3)

КРАКІВ. Гарбарня — Леґія 3:0 (0:0).

ВАРШАВА. Подгуже — Варшавянка 3:0 (1:0)

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІҐИ.

ЯРОСЛАВ. Огніско — Погонь I Б 3:2 (1:2)

ЗА ВХІД ДО ЛІҐИ.

ЛУЦЬК. П. К. С. (Луцьк) — Чорні 3:1 (1:1).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ (15. ц. м.) Погонь — Ф. Ц. Мілано 5:3 (2:1)

КРАКІВ. Ф. Ц. Мілано — Краковія 4:3 (2:1).

Шлеськ німецький — Шлеськ польський 2:0 (2:0).

ЧЕРНІВЦІ. Чернівці — Станиславів 4:0 (2:0).

ЗАКІНЧЕННЯ ЧАЛЕНДЖУ.

У неділю закінчилися в Варшаві міжнародні змагання туристичних літаків. Пополудні відбулася ост. конкуренція з пробою максимальної скорости. Загальна пунктація та черга місць, занятих змагунами така:

1) Баян (Польща) на апарат РВД 9, максимальна скорість 251 км., пункти признані за макс. скорість 41, загальна пунктація 1.896; 2) Плончинський (Польща) 255 км. загальна пунктація 1866; 3) Зайдеман (Німеччина) 243 км. (1846); 4) Амбруз (Чехосл.) 237 км. (1822); 5) Остеркамп (Нім.) 291 км. (1810); 6) Юнк (Нім.) 263 км. (1806); 7) Бучинський (Польща) 254 км. (1800); 8) Андерле (Чехосл.) 247 км. (1797); 9) Пассевальд (Нім.) 239 км. (1794); 10) Франке (Нім.) 287 км. (1792); 11) Дудзінський (Польща) 241 км. (1786); 12) Бавер (Нім.) 236 км. (1782); 13) Гірт (Нім.) 237 км. (1761); 14) Зачек (Чехосл.) 224 км. (1749); 15) Скжипінський (Польща) 243 км. (1742); 16) Губріх (Нім.) 239 км. (1728); 17) Франсіс (Італія) 223 км. (1561).

Проби макс. скорости не покінчило два літаки: один польський ПЗЛ 26, який провадив Ґедґовд й італійський БА39, який провадив Санзіно. Обидва літаки мусіли осісти: Гедговд під Скерневіцами, а Санзін під Варшавою.

Побідники в цьогорічному чаленджі дістали такі нагороди: Кпт. Баян 100.000 фр., Плончинський 44.000 фр., Зайдеман 21.000 фр., Амбруз 10.500 фр. Летуни, що заняли місця від пятого до сімнацятого включно дістають нагороди по 6.265 фр.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.